

Motion till riksdagen 2005/06:N22

av Eva Flyborg m.fl. (fp)
med anledning av prop. 2005/06:127

Energiforskning m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omställningen av energisystemet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte utesluta kärnkraft (fission) ur energiforskningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte inrätta något energiutvecklingsråd.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om energiforskning (punkterna 1 och 2).
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade fakultetsmedel till universiteten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte låta Energimyndigheten administrera medlen inom anslag 35:5 Energiforskning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte peka ut temaområden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvärdering av energiforskning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Vinnova skall ha ansvaret för kommersialisering på energiområdet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör delta i International Partnership for the Hydrogen Economy.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om granskning av CDM-projekt.

Omställningen av energisystemet

Regeringen målar upp en vision om omställningen till ett hållbart energisystem, och menar att strategin för den fortsatta avvecklingen av kärnkraften

Fel! Okänt namn på

ingår i denna vision. Folkpartiet motsätter sig kärnkraftsavvecklingen, och accepterar därmed inte denna strategi, vilket vi skrev om i vår motion 2004/05:N13.

Vi menar att omställningen av energisystemet ska syfta till att minska klimatpåverkan, övriga miljöskador och hälsoskador som energisektorn ger upphov till. Att minska användningen av fossila bränslen är ett viktigt medel för att uppnå detta. Att minska användningen av fossil olja och naturgas är dessutom fördelaktigt av ekonomiska och säkerhetspolitiska skäl då tillgångarna är knappa och ofta finns i politiskt instabila regioner.

Att avveckla kärnkraften är varken nödvändigt eller önskvärt, tvärtom försvårar det minskningen av fossila bränslen. Fokuseringen på att avveckla kärnkraften har dessutom lett till en osund fokusering vid att minska elanvändningen. Att minska elanvändningen kan inte vara ett självändamål, man måste se till den totala energianvändningen och dess konsekvenser för klimat, miljö och hälsa.

Detta bör ges regeringen till känna.

Uteslut inte kärnkraft

Regeringen anför att kärnkraft (fission) ska uteslutas ur energiforskningen. Detta kan vi inte acceptera, vi anser att kärnkraft bör ses som en energikälla bland andra och menar att även den har utvecklingspotential som bör tas till vara. Detta bör ges regeringen till känna.

I dag byggs cirka 200 kärnkraftsreaktorer i världen, varav en i vårt nordiska grannland Finland. I Tyskland, som tidigare beslutat att avveckla sin kärnkraft, har inflytelserika politiker börjat fundera på att ompröva detta. EU-kommissionen anser att man inte ska utesluta kärnkraft ur Europas framtida energiförsörjning. Kärnkraft är alltså inte någon teknik som är på väg ut.

Energiutvecklingsråd

Regeringen avser att inrätta ett *Energiutvecklingsråd* för att i dialog med näringsliv och organisationer genomlysna förutsättningarna för olika utvalda områden att bidra till omställningen av energisystemet och utvecklingen av svenskt näringsliv.

Denna idé bygger på en tanke att statlig styrning bidrar till att lösa alla problem. Vi delar inte den tanken och avstyrker därför denna idé. Detta bör ges regeringen till känna.

Energiforskning

Energiforskning kommer att vara ett mycket viktigt område för att kunna säkra en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Svensk basindustri är energikrävande och en säker och kostnadseffektiv energiförsörjning och energianvändning är på lång sikt också viktigt för den svenska konkurrenskraften.

Sverige har väldigt goda förutsättningar för energiproduktion med liten miljöpåverkan. Kombinationen av vattenkraft, kärnkraft och en i förhållande till övriga Europa hög tillgång till biomassa gör att vi har goda möjligheter att vara nettoexportörer av energi. Även detta är motiv för att satsa på en välfungerande energiforskning. Sverige har också skickliga forskare inom detta område.

Vi anser dock att propositionen präglas av en övertro på politisk detaljstyrning av forskning och forskningsområden. Vi kan inte se varför man t.ex. ska ta ställning politiskt till olika temaområden inom forskningen. Speciellt inte om man lägger upp långsiktiga program för forskningen. Detta kan ge lösningar som allvarligt hämmar en rörlighet inom forskningsområdena. Vi anser i stället att det huvudsakliga politiska ansvaret ligger i att ta ställning till strukturen på forskningsfinansieringen och uppföljningen.

Vi anser att energiforskning i huvudsak bör behandlas som forskning på andra områden och ser inte behovet av en separat proposition om just energiforskning.

Verksamhetens långsiktighet och strukturen på forskningsfinansieringen

Regeringen skriver att forskning och utveckling av ny teknik är en långsiktig process som kan ta uppemot 30 år. Vi instämmer helt i den bedömningen. Just därför är det olyckligt att forskning och teknikutveckling på energiområdet har blivit så politiserade och styrda från riksdag, regering och specialmyndigheter (såsom Energimyndigheten). Propositionen riskerar att förvärpa detta ytterligare.

Folkpartiet anser att det är viktigt att säkra möjligheten till långsiktigt stabila villkor för forskningen. De senare årens fluktuationer i finansiering och den osäkerhet som detta skapat har drabbat energiforskningen. Långsiktigt stabila villkor för forskningen formas inte enbart genom tidsintervallen i energiforskningsprogrammen utan framför allt genom att fungerande basstrukturer på universiteten byggs upp. Vi anser att det viktigaste är att säkerställa en långsiktigt fungerande situation för dem som bedriver forskningen. Detta måste återspeglas i strukturen för forskningsfinansieringen. Folkpartiet har länge pläderat för ökade fakultetsanslag, vilket skulle underlätta en sådan långsiktighet. Forskningen bör vara bred och lärosätena får själva besluta om inriktningen på forskningen. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Folkpartiet anser inte att Energimyndigheten ska administrera medlen inom anslag 35:5 *Energiforskning*. Vi delar Vetenskapsrådets kritik av förslaget att sammanföra hela programmet under en myndighet. Vetenskapsrådet anser att detta riskerar att få allvarliga konsekvenser för den långsiktiga grundforskningen inom området och även för synergien med ett flertal andra grundvetenskapliga discipliner. Detta bör ges regeringen till känna.

Folkpartiet har vid flera tillfällen föreslagit att man bör utreda Formas ställning och att Formas funktioner borde kunna tas över av bland annat Vetenskapsrådet. Vi anser i konsekvens med detta att Vetenskapsrådet bör vara ansvarigt för den inomvetenskapliga energiforskningen. Vi anser att det inte bör finnas någon övrig styrning av till vilka enskilda forskningsområden inom energiforskningen som dessa medel ska gå. Medlen ska delas ut på ett sådant sätt att det premierar de bästa forskarna och stärker de bästa energiforskningsmiljöerna i Sverige.

Temaområden för insatser

Vi ställer oss negativa till att regering eller riksdag ska ta ställning till de olika temaområden som diskuteras i propositionen. Vi anser dessutom att utpekandet av de sex temaområdena riskerar att andra viktiga forskningsområden såsom vätgas, fusion, solvärme, geotermi, industriella hjälpsystem, småskalig värmeproduktion och biogas kan komma att få en undanskymd roll. Detta bör ges regeringen till känna.

Utvärdering av energiforskning

Mycket energiforskning har bedrivits utanför de etablerade vetenskapliga strukturerna, främst styrt av Energimyndigheten. För att säkerställa att de medel som satsas på detta används effektivt är det viktigt med ordentlig utvärdering, och vi kräver förstärkta insatser för utvärdering av denna forskning. Detta bör ges regeringen till känna.

Bättre förutsättningar för kommersialisering och riskkapitalförsörjning

Svensk högteknologi har generellt problem med kommersialisering och brist på riskkapital. Det är olyckligt om man försöker lösa dessa typer av problem område för område. I stället bör man försöka hitta generella lösningar. Folkpartiet och Allians för Sverige föreslår bland annat att förmögenhetsskatten ska avskaffas, att ett statligt kreditgarantisystem för små och medelstora företag införs och att ett riskkapitalavdrag införs.

Fel! Okänt namn på

Folkpartiet anser att Vinnova snarare än Energimyndigheten ska ha ansvaret för att idéer och projekt inom energiområdet som bedöms ha kommersiell potential ges ett sådant stöd att deras tekniska och marknadsmässiga förutsättningar kan prövas. Det är rimligt att den myndighet som har detta ansvar för andra högteknologiska områden också har det för energiområdet. Den typ av kompetens som behövs för kommersialisering är generell och det är därför rimligt att kompetensen samlas till en myndighet. Detta bör ges regeringen till känna.

Internationellt samarbete

Internationellt samarbete och utblickar är viktiga för forskning. Det är inte minst viktigt att svenska institutioner kan delta i EU-projekt. Forskningsfinansieringssystemen bör säkra möjligheten till svensk forskning med finansiering från EU-projekt.

Sverige bör också aktivt delta i olika typer av internationell samverkan såsom *International Partnership for the Hydrogen Economy*. Detta bör ges regeringen till känna.

Energipolitiska insatser på klimatområdet

Regeringen tar också upp frågorna runt *Clean Development Mechanisms* i denna proposition. Detta berör i huvudsak inte forskningen på energiområdet utan tillämpningen av redan befintlig teknik. Folkpartiet anser dock att det behövs en forskningsuppföljning också på detta område. Det har ibland framförts kritik kring kvaliteten på CDM-insatserna. En vetenskaplig granskning av projekten och deras effekter skulle därför vara på sin plats. Vidare anser vi att det är viktigt att dessa projekt inte har lägre kvalitet eller kvalitetsgranskning än normala biståndsprojekt. Sidas delaktighet i CDM-projekten och utvärderingen av dessa är därför viktigt. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 6 april 2006

Eva Flyborg (fp)

Yvonne Ångström (fp)

Sverker Thorén (fp)

Carl B Hamilton (fp)

Ana Maria Narti (fp)

Marita Aronson (fp)

Nyamko Sabuni (fp)

Hans Backman (fp)

Ulf Nilsson (fp)

Axel Darvik (fp)

Christer Nylander (fp)